

Gedragprotocol (anti-Pestprotocol) in het kader van Sociale veiligheid

Waarom dit protocol

Wij vinden het belangrijk dat iedereen die op school rondloopt, leerlingen, ouders, personeel, stagiaires zich veilig voelt. Door middel van dit protocol maken we duidelijk hoe wij dit willen bereiken. In dit gedragprotocol zit ook een hoofdstuk over plagen en pesten.

Wij zijn van mening dat communicatie, verbaal en non-verbaal, het startpunt is van iedere sociale interactie en wij willen met dit document duidelijk maken hoe wij graag zien op welke manier er met elkaar wordt omgegaan.

Doelstelling van dit beleid

Wij hechten er veel waarde aan dat de sociale veiligheid, het welbevinden van elk kind bij ons op school goed is. Dat de kinderen met plezier naar school komen en dat ouders met een goed gevoel hun kind(eren) naar school laten gaan. Het is onze verantwoordelijkheid om een veilige omgeving te realiseren zodat de kinderen zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken te maken en deze zichtbaar te laten zijn, kunnen kinderen (en volwassenen) als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Tevens willen we een stuk bewustzijn creëren bij kinderen zodat ze dit ook kunnen toepassen in andere situaties.

Basisafspraken

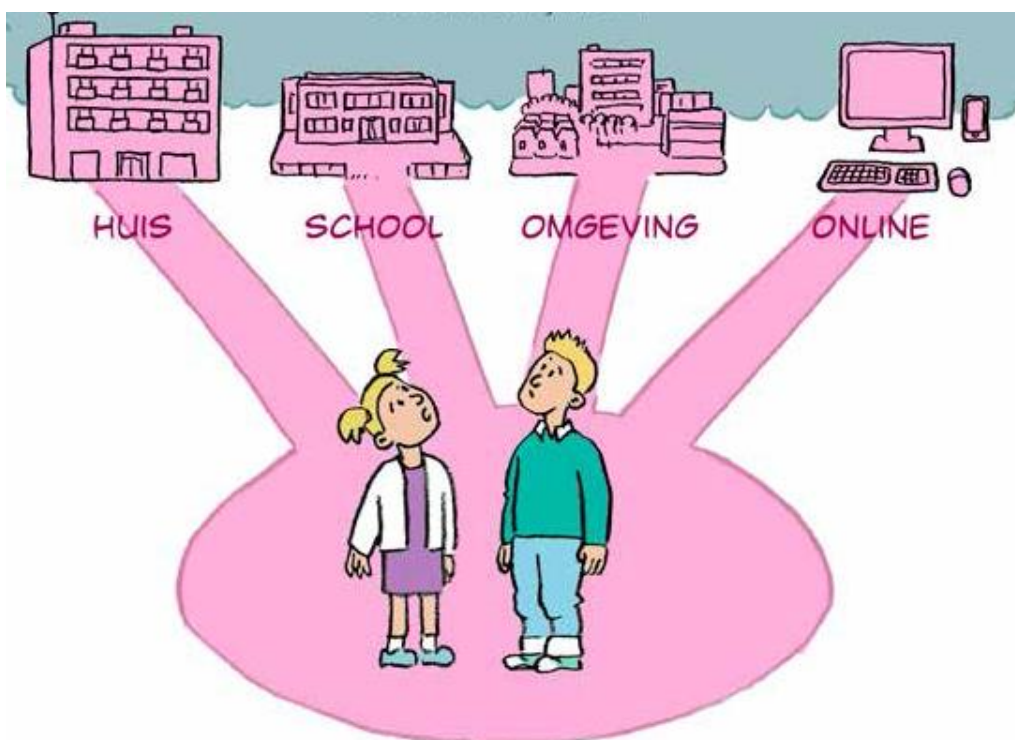
Er zijn veel regels, afspraken, dingen die je "niet doet", protocollen en afspraken over "wat we normaal vinden". In het kort zijn ze samen te vatten in een drietal basisafspraken, die we op school ook aan de kinderen leren en consequent met elkaar handhaven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- De school is van binnen een wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet.
- We gaan zuinig om met de materialen die we gebruiken met zorg voor de omgeving binnen en rondom de school.

Welke gedrag verwachten wij te zien

Bij ons op de Ranonkel verwachten wij dat iedereen zich conformeert aan de hierboven benoemde afspraken. Met iedereen bedoelen wij, ouders, leerkrachten en leerlingen.

Vanuit samenwerking met alle betrokkenen beogen wij de sociale veiligheid te waarborgen.

1. Plagen, pesten

1.1 Wat is plagen, wat is pesten?

Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald en daarom is het goed uitzoeken van de situatie waarom het om gaat belangrijk. Hiervoor is het stellen van vragen een vereiste.

Plagen gaat tussen twee mensen die elkaar aankunnen. De geplaagde kan zich verdedigen als dat nodig is. Plagen duurt meestal kort en is vriendelijk of zelfs grappig bedoeld.

We spreken over pesten als één van de twee mensen zich niet of moeilijk kan verdedigen. De pester heeft alle macht. Pesten komt steeds weer terug en is kwetsend bedoeld.

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen (psychisch geweld). Diegene is bang, wordt uitgescholden of buitengesloten. Maar ook de dreiging dat hij/zij geslagen kan worden, kan iemand angstig en onzeker maken.

Psychisch geweld kan erger zijn dan lichamelijk geweld. Bedreigingen, beledigen of doodzwijgen, het kan iemand wanhopig en gefrustreerd maken. Je wordt onzeker, hebt minder vertrouwen in jezelf en het wordt ook moeilijker om anderen te vertrouwen. Dit nare gevoel werkt vaak nog lang door, ook als het pesten al gestopt is. In het ergste geval ziet een slachtoffer zelfs de leuke dingen in het leven niet meer!

Een buitenstaander kan niet altijd aan iemand zien dat degene uitgescholden of buitengesloten wordt. Sommige gepeste kinderen willen dit aan niemand vertellen.

1.2 Pesten op school

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons op de Ranonkel. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en dat we serieus aanpakken.

Er zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten zal als een probleem worden gezien door een van de direct betrokken partijen: leerling, ouders en leerkrachten (gepeste kinderen, pester(s) en de zwijgende middengroep).
- De school moet het pestprobleem proberen te voorkomen. Een preventieve aanpak bestaat onder meer uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten desondanks toch optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak (curatief).
- Weigert een school of een leerkracht het probleem aan te pakken, gebeurt dit op onjuiste wijze of heeft de aanpak geen resultaat, dan kan de contactpersoon van school worden ingeschakeld.

2. Hoe gaan we op de Ranonkel preventief om met pesten?

2.1a Grip op de groep

Aan het begin van het schooljaar, periode zomervakantie tot herfstvakantie, wordt in elke groep gewerkt met het programma "Grip op de groep". Deze periode wordt ook wel de 'gouden weken' genoemd. Er wordt in deze periode, door veelvuldig en in verschillende vormen met de groep bezig te zijn, de grootste winst behaald ten aanzien van het bouwen aan een positieve groep. Grip op de groep gaat uit van 4 basiswaarden: **Veilig voelen; Elkaar respecteren; Positieve communicatie; Samenwerken en/of elkaar helpen.**

Voor elk van deze basiswaarden zijn er een aantal activiteiten die in de groepen worden gedaan, met als uiteindelijk doel om positief ingestelde groepen te krijgen. In een groep waarin kinderen zich veilig voelen, elkaar respecteren, positief op elkaar reageren en elkaar helpen wordt niet of nauwelijks gepest. Bovendien krijgen de leerkrachten met "Grip op de groep" inzicht in de verhoudingen binnen de groep. Wie zijn de leiders, wie de meelopers, welke sociale relaties zijn er? Het inzicht in de verhoudingen in de groep maakt dat de leerkracht daar ook veel invloed op kan uitoefenen.

2.1b Taakspel

Taakspel is een geaccrediteerde methode die zich richt op het vergroten van de taakgerichtheid van de leerlingen. Het wordt gespeeld in groepjes waarbij het uitgangspunt is; **positieve bekrachtiging**. Er wordt gedurende een afgesproken tijd gewerkt met van te voren afgesproken afspraken. Stimulerend en ondersteunend gedrag wordt bekrachtigd door middel van een (non-) verbaal compliment. Hierdoor ontstaat bekrachtiging. Gedrag wat niet wenselijk is wordt genegeerd. Een bijkomend effect is dat het de klassensfeer en de onderlinge relaties tussen de leerlingen verstevigt in positieve zin.

2.1c Week tegen pesten

Gedurende de 'gouden weken' is er ook een landelijke actie waar de school aan deel neemt. www.weektegenpesten.com In deze week ligt het accent op het onderwerp pesten. Wat is pesten, wanneer is het geen plagen meer maar spreek je van pesten, welke gevolgen kan het hebben. Informatieve filmpjes, gespreksonderwerpen en activiteiten worden met de groepen onder nomen.

2.2 Komt pesten dan niet meer voor?

Eerder al is gezegd dat plagen en pesten op elke school kan voorkomen, dus ook bij ons. Door het werken met "Grip op de groep" en Taakspel gaan wij er van uit dat we dusdanig positieve groepen krijgen dat er niet meer gepest wordt. Desondanks kunnen we er niet van uit gaan dat er niet meer zal worden gepest. Het blijft dan ook belangrijk om alert te zijn op signalen van pesten en nog belangrijker is het om als leerkrachten, ouders en kinderen goed samen te werken en elkaar te informeren bij mogelijk pestgedrag.

2.3 Voorbeeldgedrag leerkracht en ouders

Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden, waar agressief gedrag van leerlingen, leerkrachten en ouders niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

2.4 Regels

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Eén van de belangrijkste regels op school is "**Stop hou op!**". Wanneer kinderen last hebben van het gedrag van anderen, kunnen ze dat met deze spreuk aangeven. **Stop hou op!** is een duidelijk signaal dat gedrag als vervelend of onprettig wordt ervaren en dus moet stoppen.

Een tweede belangrijke regel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als "klikken". Om het taboe op klikgedrag te doorbreken, wordt deze regel al ingevoerd in de kleutergroepen.: "**Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dat wordt niet gezien als klikken.**"

Een derde regel is dat ook buitenstaanders bij een pestprobleem de verantwoordelijkheid hebben om het pesten te doen ophouden. **Iedereen is medeverantwoordelijk om pesten te doen voorkomen of te doen ophouden.**

2.5 Signalen van pesterijen

Om het pesten tegen te gaan, moeten leraren eerst weten óf en hoe er wordt gepest. Dit kunnen zij doen door steeds alert te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag:

- angst om naar school te gaan;
- heeft weinig of geen vrienden;
- hervalt in vroeger gedrag zoals weer in bed plassen of weer gaan duimen;
- ze kunnen ineens veel ruzie gaan maken thuis;
- zomaar en regelmatig huilen om niets;
- vaak last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid;
- hij/zij komt thuis uit school met kapotte kleren en beschadigde boeken;
- het kind heeft verdacht vaak kneuzingen, verwondingen en blauwe plekken;
- slaapt onrustig en droomt naar;
- vraagt of steelt geld van de familie;
- het kind neemt geen klasgenootjes (meer) mee naar huis.

Bron: bovenstaande lijst is gebaseerd op de website van Stichting 'Aandacht voor het pesten'.

http://www.aandachtvoorpesten.nl/informatie/dossier_pesten/herken_de_waarschuwingssignalen.html

2.6 Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen

1. Probeer er eerst samen uit te komen.
2. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, moet hij (of de ouders) het probleem bij de leerkracht voorleggen.
3. De leerkracht heeft een verhelderingsgesprek met beide partijen en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en afspraken te maken.
4. Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest. De fases van bestraffen treden in werking. (zie consequenties)

2.7 Consequenties

De leerkracht neemt duidelijk afstand van het pesten. Straf is opgebouwd in 4 fases en er zijn verschillende strafmaatregelen die al naar gelang de situatie kunnen worden toegepast. Dit is afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en al of niet verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Eén of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht, over de toedracht en zijn/haar rol in het pestprobleem;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Ouder(s) worden geïnformeerd over de ontstane situatie.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders en pester, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Ook de directie wordt op de hoogte gebracht.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts / GGD of schoolmaatschappelijk werk..
- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen (een time-out), binnen de school.

Fase 4:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. Hierbij maakt de directie gebruik van het Protocol time-out, schorsing en verwijdering opgesteld vanuit het bestuur van OPSO/SPOOR.

3. Begeleiding gepeste en pester

3.1. Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert. Wat doet hij/zij voor en tijdens het pesten?
- Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen door bijvoorbeeld het kind naar school te brengen of 'ik zal het de pester(s) wel even gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten kan toenemen.
- Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstraining, weerbaarheidstraining, Bureau Jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, huisarts, schoolarts.

3.2. Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen.)
- Laten inzien wat het effect van zijn / haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest; belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind, wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstraining, BJZ, schoolmaatschappelijk werk, huisarts, schoolarts.

4. Adviezen aan ouders

4.1 Adviezen aan ouders van pesters

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan je kind.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport.

4.2. Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kun je de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Pesten op school kun je het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Als je kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de

leerkracht, lees boeken en bekijk samen met je kind filmpjes over pesten.

- Als je van je kind er met niemand over mag praten, steun dan je kind, geef het achtergrondinformatie en maak je kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken. Voordat je dit belooft, is het raadzaam de school te vragen of ze dit probleem ook daadwerkelijk voorzichtig aanpakt.
- Beloon je kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken.
- Wordt je kind op de sportclub gepest, vraag dan de leiding aan het pesten aandacht te besteden en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig moet zijn.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met je kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: 'wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?'
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij je kind oproepen. Dat kan een startpunt zijn om de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining, te geven via schoolmaatschappelijk werk.

4.3. Adviezen aan alle andere ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook jouw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Praat met je kind over school, over de relaties in de klas.
- Geef af en toe informatie over pesten: wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer je kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer je kind voor anderen op te komen.

4.4 Contactpersoon

Een contactpersoon is een meldpunt binnen de school zowel voor leerlingen als voor ouder(s)/verzorger(s). Een contactpersoon is te benaderen voor :

- vragen, problemen of conflicten over allerlei soorten zaken bijv. discriminatie, agressief gedrag, plagen/pesten, (seksuele) intimidatie
- informatie over ondersteuning op het gebied van opvoeding en-/of onderwijs
- informatie over de klachtenregeling naar medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen

Een contactpersoon:

*heeft een neutrale houding en neemt geen standpunt in

*is een luisterend oor en doet niet aan waarheidsvinding

*is in staat om eventueel door te verwijzen naar een externe contactpersoon en-/of expertise

De contactpersoon op school is de intern begeleider.